

केंद्र पुरस्कृत (Central Sector Scheme)
“सिल्क समग्र-२” (ISDSI) योजनेंतर्गत
अनुसूचित जाती लाभार्थ्याकरिता निधी
वितरीत व खर्च करण्यास मान्यता
देण्याबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक : सपववि ४००१३/२/२०२५ DESK SERICULTURE -CMTD

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक: २८ मार्च, २०२५.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, क्र.प्रावियो-२०१८/प्र.क्र. ९०/रेशीम कक्ष, दिनांक ९ फेब्रुवारी, २०२४.
- २) केंद्रीय रेशीम मंडळाचे पत्र क्र.CSB-64/17/IAC-SCSP&TSP/2021-22/TS, दिनांक २२ मार्च, २०२२.
- ३) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, क्र.केपूयो-११२२/प्र.क्र. ३८ /रेशीम कक्ष, दिनांक २४ मार्च, २०२३.
- ४) केंद्रीय रेशीम मंडळाचे पत्र क्र.CSB-37/1/ CSs(SS-2) Maharashtra/2021-26/ Vol.1, दिनांक २३ नोव्हेंबर, २०२३.
- ५) केंद्रीय रेशीम मंडळाचे पत्र क्र.CSB-37/1/ CSs(SS-2) Maharashtra/2021-26/ Vol.1, दिनांक १७ एप्रिल, २०२४.
- ६) केंद्रीय रेशीम मंडळाचे पत्र क्र.CSB-37/1/ CSs(SS-2) Maharashtra/2021-26/ Vol.1, दिनांक १३ मे, २०२४.
- ७) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३, दि.२५ जुलै, २०२४.
- ८) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, क्र.सपववि ४००१३/६/२०२४. DESKSERICULTURE CMTD, दिनांक १२ ऑगस्ट, २०२४.
- ९) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३, दि.१२ फेब्रुवारी, २०२५.
- १०) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३, दि.१७ मार्च, २०२५.
- ११) संचालक (रेशीम) यांचे पत्र क्र.रेशीम/कार्यासन-९/सिल्क समग्र-२/ अ.जा/नि.मा/२४-२५. /४४, दिनांक १० जानेवारी, २०२५.

प्रस्तावना :-

केंद्र पुरस्कृत (Central Sector Scheme) “सिल्क समग्र-२” (ISDSI) योजना सन २०२१-२२ ते २०२५-२६ या कालावधीत राज्यात राबविण्यास संदर्भाधिन दि.९ फेब्रुवारी, २०२४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. सन २०२२-२३ व सन २०२३-२४ या वित्तीय वर्षात केंद्रीय रेशीम मंडळाकडून सर्वसाधारण, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती या प्रवर्गातील लाभार्थ्याकरिता प्राप्त झालेला तथापि, अखर्चित राहीलेला केंद्र हिस्साचा निधी ₹२३०४.०२१५

लक्ष (सन २०२२-२३ ₹३६.५६ लक्ष व सन २०२३-२४ ₹२२६७.४६१५ लक्ष) इतका निधी केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु यांनी संदर्भाधीन दि.१३.०५.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षात खर्च करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. सदर निधीमध्ये अनुसूचित जाती या प्रवर्गातील लाभार्थ्याकरिता सन २०२२-२३ मधील केंद्र हिस्सा ₹२७.५६ लक्ष व सन २०२३-२४ मधील केंद्र हिस्सा ₹१७८.२८४ लक्ष असा एकूण ₹२०५.८८४ लक्ष इतक्या निधीचा समावेश आहे. तथापि, सदर योजनेतर्गत निधी खर्च करण्यासाठी स्वतंत्र लेखाशिर्ष नसल्यामुळे निधी अखर्चित राहीला होता. तसेच, सन २०२१-२२ मधील सिल्क समग्र-१ मधील केंद्र हिस्साचा ₹ १.१३७५ लक्ष इतका अखर्चित निधी सिल्क समग्र-२ योजनेतर्गत पुनर्विनियोजनाद्वारे खर्च करण्यास केंद्रीय रेशीम मंडळाच्या संदर्भाधीन दि.१७.०४.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. आता, संदर्भाधीन दि.१२ ऑगस्ट, २०२४ नुसार केंद्र हिस्सा व त्यास पुरक राज्य हिस्साकरिता स्वतंत्र लेखाशिर्ष मंजूर करण्यात आले आहे. त्यानुसार सदर योजनेतर्गत हिवाळी अधिवेशन २०२४ मध्ये केंद्र हिस्सा व त्यास पूरक राज्य हिस्साकरिता पुरवणी मागणीद्वारे निधी मंजूर करण्यात आला आहे. त्याअनुषंगाने केंद्र पुरस्कृत (Central Sector Scheme) “सिल्क समग्र-२” (ISDSI) योजनेतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गातील लाभार्थ्याकरिता केंद्र हिस्सा ₹११०.४१ लक्ष व त्यास पूरक राज्य हिस्सा ₹४२.४७ लक्ष असा एकूण ₹१५२.८८ लक्ष इतका निधी वितरीत व खर्च करण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिली आहे. त्या अनुषंगाने केंद्र पुरस्कृत सिल्क समग्र-२ अंतर्गत अनुसूचित जाती प्रवर्गातील लाभार्थ्याकरिता केंद्र हिस्सा व त्यास पुरक राज्य हिस्साची रक्कम वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

केंद्र पुरस्कृत (Central Sector Scheme) “सिल्क समग्र-२” (ISDSI) अंतर्गत सन २०२१-२२, सन २०२२-२३ व सन २०२३-२४ मधील अनुसूचित जाती प्रवर्गातील लाभार्थ्यांसाठीचा अखर्चित निधी व पुनर्विनियोजनाद्वारे मान्यता दिलेला एकूण केंद्र हिस्सा ₹२०६.९८१५ लक्षपैकी प्रकल्प मंजूर समितीने मान्यता दिलेल्या ७७ लाभार्थ्याकरिता केंद्र हिस्सा ₹११०.४१ लक्ष व त्यास पूरक राज्य हिस्सा ₹४२.४७ लक्ष असा एकूण ₹१५२.८८ लक्ष इतका निधी प्रकल्प संनियंत्रण समितीने मंजूरी दिलेल्या बाबींसाठी वितरीत व खर्च करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर निधी केंद्र पुरस्कृत (Central Sector Scheme) “सिल्क समग्र-२” (ISDSI) सुधारीत मानकांना दिलेल्या प्रशासकीय मंजूरीनुसार व त्या संदर्भातील मार्गदर्शक सुचनांनुसार संचालक (रेशीम) यांनी खर्च करावा. तसेच, ज्या योजनांसाठी, बाबींसाठी व अनुसूचित जाती प्रवर्गातील लाभार्थ्यांसाठी केंद्र शासनाने निधी उपलब्ध केला आहे, त्याच बाबींवर व लाभार्थ्याकरिता सदर निधी खर्च होईल याची दक्षता घ्यावी. वितरीत करण्यात आलेल्या निधीतून झालेल्या खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्रीय रेशीम मंडळ व शासनास विहीत मुदतीत सादर करण्याची कार्यवाही संचालक (रेशीम) यांनी करावी.

३. सन २०२४-२५ या वित्तीय वर्षामधील उपलब्ध तरतूदीमधून मागील वर्षातील निधी खर्च करतांना, वित्तीय अधिकार नियमपुस्तिका यामधील वित्तीय नियम, प्रचलित अटी व शर्तीचे तसेच

नियोजन विभाग व वित्त विभागाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्याच्या अटीच्या अधीन राहून मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

४. सदर योजनेंतर्गत अनुदान देताना महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना, नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी योजना (पोक्रा) व इतर शासकीय योजनेंतर्गत लाभ दिला नसल्याची खात्री करूनच पात्र लाभार्थ्यांना अनुदान अदा करण्याची कार्यवाही संचालक (रेशीम) यांनी करावी.

५. सदर योजनेचा लाभ डीबीटी प्रणालीच्या मार्गदर्शक सुचनाप्रमाणे लाभार्थ्यांना अदा करण्याची कार्यवाही करावी.

६. सदर योजनेंतर्गत लाभार्थ्यांनी लाभ घेतलेल्या बाबींतर्गत उभारण्यात आलेल्या मालमत्तेचे जीओ टॅगींग करणे बंधनकारक राहील.

७. सदर योजनेचा लाभ दिल्यानंतर/अंमलबजावणीनंतर प्रकल्प/लाभार्थी केंद्रित घटकांचे व्हिडिओ दस्तऐवजीकरण करणे बंधनकारक असून याबाबतची कार्यवाही संचालक (रेशीम) यांनी करावी.

८. सदर योजनेखाली केंद्र हिश्यासाठी ₹ ११०.४१ लक्ष (अक्षरी रुपये एक कोटी दहा लक्ष एक्केचाळीस हजार फक्त) इतकी रक्कम वितरीत करण्यात येत असून उक्त खर्च “मागणी क्र. एन-३, २८५१, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग, ००, ७८९ अनुसूचित जातीसाठी विशेष घटक योजना, (०१) अनुसूचित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत योजना, (०१) (०४) रेशीम उद्योगाचा विकास सिल्क समग्र (केंद्र हिस्सा ६५ टक्के) (कार्यक्रम) (२८५१ ७४९२), ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” अंतर्गत सन २०२४-२५ या वित्तीय वर्षासाठी उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

तसेच, राज्य हिश्यासाठी ₹ ४२.४७ लक्ष (अक्षरी रुपये बेचाळीस लक्ष सत्तेचाळीस हजार फक्त) इतकी रक्कम वितरीत करण्यात येत असून उक्त खर्च हा “मागणी क्र. एन-३, २८५१, ग्रामोद्योग व लघुउद्योग, ००, ७८९ अनुसूचित जातीसाठी विशेष घटक योजना, (०१) अनुसूचित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत योजना, (०१) (०५) रेशीम उद्योगाचा विकास सिल्क समग्र (राज्य हिस्सा २५ टक्के) (कार्यक्रम) (२८५१ ७४८९), ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)” अंतर्गत सन २०२४-२५ या वित्तीय वर्षासाठी उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

९. उक्त निधी कोषागारातून आहरण व संवितरण करण्यासाठी लेखाधिकारी, रेशीम संचालनालय, नागपूर तसेच संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर यांना नियंत्रक अधिकारी (V०००३) म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे. उक्त निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर यांचे अधिनस्त सुपूर्द करण्यात येत आहे.

१०. सदर शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या सहमतीने तसेच, वित्त विभागाने अनौपचारिक संदर्भ क्र.३३४/व्यय-१४/ दि.२६.०३.२०२५ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

११. सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२५०३२८१७३७०४७५०२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अलका जगताप)
कार्यासन अधिकारी , महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) मा.मंत्री (वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.मंत्री (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र-१, मुंबई.
- ४) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- ५) अ.मु.स (नियोजन) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) अ.मु.स (वित्त) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) प्रधान सचिव (वस्त्रोद्योग) सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) सचिव (समाजकल्याण व विशेष सहाय्य विभाग), मंत्रालय, मुंबई.
- ९) सदस्य-सचिव, केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु.
- १०) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे.
- ११) सह सचिव (अर्थसंकल्प) समाजकल्याण व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) उप सचिव (अर्थसंकल्प) सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर.
- १४) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- १५) नियोजन विभाग (का-१४३१), मंत्रालय, मुंबई.
- १६) वित्त विभाग (व्यय-२/व्यय-१४/अर्थसंकल्प-१९/अर्थोपाय), मंत्रालय, मुंबई.
- १७) सर्व प्रादेशिक रेशीम कार्यालये.
- १८) सर्व जिल्हा रेशीम कार्यालये.
- १९) अवर सचिव (का-१७ स), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २०) निवड नस्ती (रेशीम कक्ष).